

Inget skadestånd trots lägsta anbudet

Vid upphandlingar som görs av den offentliga sektorn enligt lagen om offentlig upphandling ställs krav på att den upphandlande enheten i alla delar betar sig affärsmässig när man bedömer inkomna anbud. Lagen ställer upp två grunder för prövning av anbud. Den upphandlande enheten skall antingen anta det anbud som är lägst eller det som är mest fördelaktigt. Skulle den upphandlande enheten inte följa de föreskrifter som finns i lagen kan en leverantör som lidit skada eller riskerar att lida skada av en felaktig upphandling begära att domstol skall överpröva om upphandlingen skett regelrätt. Sådan leverantör har också rätt till ersättning för skada som uppkommit på grund av att lagen inte följs. För att få ersättning krävs det dels att domstolen finner att den upphandlande enheten brutit mot föreskrift i lagen om offentlig upphandling och dels att leverantören kan visa att han lidit skada som en följd av detta.

Jag skall beröra ett illustrerande fall. Ett Parkeringsbolag som ägdes av Stockholm stad genomförde en upphandling av en entreprenad som avsåg underhåll av vissa parkeringsgarage. Upphandlingen omfattades av lagen om offentlig upphandling. Det var inte angivet av den upphandlande enheten Parkeringsbolaget vilka särskilda omständigheter som bolaget tillmätte betydelse. I en sådan situation åvilar det Parkeringsbolaget enligt lagen att välja det lägsta anbudet, jfr principen ovan.

Det inkom anbud från tre olika leverantörer. Anbudet gick till en av leverantörerna. En annan av de anbudsgivande leverantörerna ansåg att upphandlingen var felaktig eftersom Parkeringsbolaget inte valt deras anbud, trots att det var lägre än övriga inkomna anbud. Vid en granskning konstaterade Statens revisionskontor därefter att upphandlingen inte skett

affärsmässigt.

Den förfördelade leverantören begärde skadestånd i domstol på den grund att lagen om offentlig upphandling inte följts då deras anbud som var lägst inte antagits.

Parkeringsbolaget bestred skadeståndsskyldighet och gjorde gällande att bolaget vid den aktuella upphandlingen följt reglerna i lagen om offentlig upphandling. Parkeringsbolaget menade att anledningen till att anbudet inte accepterades var att det var ofullständigt och att det innehöll oklarheter om vad som ingick priset. Leverantören tillbakavisade detta påstående och gjorde gällande att det stod helt klart att allt arbete rymdes inom det pris som angivits.

Den rättsliga frågan i målet var sålunda om anbudet hade varit utformat på sådant sätt att Parkeringsbolaget måste ha förstått att detta avsåg att omfatta allt arbete som ingick i entreprenaden.

Tingsrätten ansåg att leverantören hade behandlat de olika arbetsmomenten i anbudet på ett sådant vis att det inte stått klart att avsikten med anbudet varit att alla de aktuella arbetsmomenten skulle ingå. På grund av dessa oklarheter menade tingsrätten att leverantören inte lyckats visa att Parkeringsbolaget måste ha insett att anbudet var fullständigt. Det var därför inte fel att låta anbudet gå till annan som lämnat ett fullständigt anbud på hela entreprenaden. Tingsrättens sammantagna bedömning blev därför att Parkeringsbolaget vid hanteringen av den aktuella upphandlingen inte agerat på sådant sätt att bolaget ådragit sig skadeståndsansvar gentemot leverantören. Leverantörens skadeståndstalan ogillades därför.

Leverantören överklagade till hovrätten som dock fastställde tingsrättens dom. Hovrätten pekade på att åtskilliga av de arbetsmoment som Parkeringsbolaget tagit upp i förfrågningsunderlaget hade utelämnats i leverantörens anbud.

Med hänsyn till de förhållandevis stora kostnader som de utelämnade arbetena uppgått till, delade hovrätten tingsrättens bedömning att det inte av leverantörens anbud framgick att avsikten varit att alla de aktuella arbetsmomenten skulle omfattas. Hovrätten godtog därför Parkeringsbolagets påstående om att bolaget inte insett att leverantörens anbud varit fullständigt. Någon skadeståndsskyldighet kunde därmed inte heller åläggas Parkeringsbolaget enligt hovrätten.

Av det illustrerade rättsfallet kan man ta lärdom av vikten av att noggrant sätta sig in i anbudsfrågan och att utforma ett tydligt anbud som följer förfrågningsunderlaget. Är man osäker på hanteringen bör man kontakta den upphandlande enheten för att undanröja eventuella missförstånd som kan uppkomma. I vissa situationer kan det också vara lämpligt att ta hjälp av en advokat eller annan kvalificerad jurist när man utformar anbudet.